

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ” – СВИЩОВ

Катедра „Стратегическо планиране”

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р ИВАН ВЕЛИЧКОВ ИВАНОВ – преподавател в
Педагогическия факултет на Технически университет – София

по дисертационния труд на Александра Милутин Пеньишевич
на тема „КОЛИЧЕСТВЕНИ МЕТОДИ В УПРАВЛЕНИЕТО НА ОБРАЗОВАТЕЛНИТЕ
УСЛУГИ В СРЕДНИТЕ УЧИЛИЩА НА РЕПУБЛИКА СЪРБИЯ”

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор”
по научната специалност „Организация и управление извън сферата на
материалното производство” (публична администрация)

София,
2020

Становището за дисертационния труд на тема „Количествени методи в управлението на образователните услуги в средните училища на Република Сърбия” е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в СА „Д.А. Ценов”. Дисертационния труд представен от Александра Милутин е един оригинален, съдържателен и много сериозен критичен анализ на състоянието и ефективността в управлението на образователните услуги в средните училища. С удоволствие и интерес се чете такава разработка. Възхитен съм от нейното съдържание, качества и богата фактологическа информация.

За изготвянето на становището са представени: дисертационния труд от 168 страници с 29 фигури и 43 таблици; Автореферат в обем от 39 стр. и шест публикации на докторанта на темата на дисертационното изследване. Представената документация е достатъчна по обем и съдържание, а дисертационния труд е на високо научно равнище и с много добри качества, на които ще отделя внимание.

В удачно структурираната разработка с логическа последователност се изследват същностни, методически и процедурни аспекти на проблема. За задълбоченото и изчерпателно изясняване на избраната тема много спомагат концептуалната рамка и стройния план на изследването, като се следва логическата последователност на цел, задачи, ограничения, подход и методи, теза и хипотези на изследването. Положително трябва да се оценят изследователската и практико-приложната цел с конкретно изградени научно-изследователски задачи на изследването.

1. Актуалност и значимост на разработвания проблем

Дисертационният труд, представен от докторанта на тема „Количествени методи в управлението на образователните услуги в средните училища на Република Сърбия” е много сериозна стъпка в една специфична, но със значително значение социална област, към която обяснимо се е насочило и с перспектива научното познание. Този труд разкрива най-напред теоретичните и нормативни аспекти за същността и състоянието на проблема в процеса на неговото реализиране и развитие, съпоставени със съвременните теоретични концепции на образованието. Именно това обуславя неговата актуалност и значимост, както и съпоставимостта му към Европейските и международните стандарти и ценности, към българския и сръбския опит и традиции.

След като аргументирано се изяснява, че законността и конкретно в образованието е в основата на всяка една държава и общество, акцентът основателно се поставя върху характеристиките на образователните услуги, на системата за качество в тях, на маркетинговите аспекти за тяхната рационалност и

ефективност. Всички и в частните училища са длъжни да осъществяват своята дейност съобразно представените им компетенции при стриктното спазване на предвидените в закона форми и методи на работа. Спецификата на задачите, които обществото поставя за решаване в приходите и разходите, в количествените методи за управлението на образователните услуги, определят и правото на тези органи да използват различни по вид и характер правомощия, процедури и действия. Частните училища могат да бъдат равностепенен участник на пазара на образователните услуги и основателно тяхната цел е възвращаемостта на инвестициите, като огромно предизвикателство в управлението на системата. Именно това определя акцента върху количествените изследвания с аргументираните пет конкретни причини.

Изследване, анализ, оценка и конкретни препоръки за подобряване на този процес и дейност са безспорно необходими и сега правилно докторантът Александра Пеньишевич е избрала за разработка този проблем. Основното съдържание на нейния дисертационен труд напълно съответства на формулираната тема. Тук специално трябва да се подчертае и компетентността на докторанта в научната област. Той е навлязъл дълбоко в проблемите, като сполучливо съчетава теоретичните знания с практическите положения и тяхното значение в дейността по управлението на образованието в средните училища.

2. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационния труд

Представеният за защита дисертационен труд е удачно структуриран с много добър език, стил и логика на изложението. В него с логическа последователност се изследват същностни, правни, методически, управленски, икономически и административно-организационни аспекти на разглежданата тематика.

Най-напред и преди конкретната оценка е необходимо и полезно да се изтъкнат няколко общи характеристики на дисертационния труд:

- **първо**, той е посветен на една много актуална и особено полезна за наукознанието и практиката тема, което подчертано я определя като съвременна и много полезна за днешния и перспективна за утрешния ден;
- **второ**, изследването на актуалните и процедурни аспекти в разглежданата проблематика е научно обосновано, извеждат се и аргументират интересни и оригинални тези;
- **трето**, много добре е познаването на предметната област, която е в рамките на научното специалност. Към обема на дисертацията от 171 страници основен текст трябва да се добавят 29 фигури, 44 таблици, графики, анкетни карти. Използваната богата литература включва 139 източника с 4 приложения и декларации за оригиналност. Всички тези помощни, справочни, информационно-аналитични материали и документи са много

добре използвани при обосновка тезите и доказване на хипотезите на автора в представения дисертационен труд. С добра научна осведоменост той познава, цитира, анализира, оценява позициите на използваните автори, което прави с уважение и научна добросъвестност. Необходимо и полезно обаче беше някои от тях да се посочват според съществуващата практика „под линия“;

- **Четвърто**, методиката и методологията на изследването са правилни и много добри, теоретичните обобщения се правят на основата на проведените проучвания и апробации, които подробно се описват и оценяват. Приложен е и критичен анализ на резултатите от използваните анкетни карти в приложенията.
- **Пето**, дисертацията има сериозна теоретико-приложна стойност, особено с разработките в Трета глава. Трудът е самостоятелно научно-приложно изследване, а докторантът е направил и шест сериозни научни публикации по темата.

Като цяло, разработката се характеризира с логичност на изложението и относителна задълбоченост на направените изследвания и изводите от тях. Успешен е и опитът на дисертанта за решаване на поставените във Въведението точна цел и задачи. **Затова може да се твърди, че целите на дисертационното изследване са постигнати.** Заявената основна и спомагателни хипотези са доказани. Извършените конкретни теоретични и приложни изследвания доказват изявените от докторанта научни желаниа. Така дисертационният труд има не само теоретична, но и съществена полезна практико-приложна насоченост. Резултатите от него се съпровождат с авторови идеи, мнения и предложения, направени на базата на обобщени изводи и заключения, които можеха да се изведат и обобщят към всяка глава. Могат да се посочат в становището още много суперлативи за качествата на перфектната дисертация.

Получените научни резултати в дисертационния труд ми дават сериозни основания да подкрепя посочените от кандидата претенции за четири приноси, които определям основно като научни и научно-приложни. Приемам напълно тяхното формулиране и подреждане в дисертацията и автореферата. С изложеното до тук искам да подчертая, че са спазени и осъществени всички изисквания на Закона за научните степени и звания.

Допуснати са и някои незначителни слабости и грешки, които не трябва да бъдат изтъквани тук. Някои само маркирани с препоръчителен тон критични бележки не обезценяват получените в дисертационния труд резултати. Нека при защитата дисертантката да вземе отношение и по много важното у нас дуално и дигитално обучение.

3. Заключение

Предложената дисертация на Александра Милутин Пенъшевич на тема „Количествени методи в управлението на образователните услуги в средните училища на Република Сърбия” е задълбочен, завършен научен труд със значителни научни и научно-приложни приноси и в пълно съответствие с изискванията за придобиване на образователна и научна степен „Доктор” по Закона за развитие на академичния състав на Р България. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

4. Оценка на дисертационния труд

Като отчитам качествата на дисертационния труд и постигнатите резултати, давам висока положителна оценка и предлагам на Научното жури да даде на Александра Милутин Пенъшевич образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство” („Публична администрация”).

Гр. София,
13.03.2020 г.

Член на журито:
(проф.д-р Иван Величков)

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS – SVISHTOV

Department of Strategic Planning

OPINION

by Prof. IVAN VELICHKOV IVANOV, PhD,
Lecturer at the Pedagogical Faculty of Technical University of Sofia

regarding the Dissertation Thesis of Aleksandra Milutin Penjisevic
entitled "QUANTITATIVE METHODS IN EDUCATIONAL SERVICES MANAGEMENT IN
SECONDARY SCHOOLS OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Submitted for acquisition of the educational and scientific degree of Doctor of Philosophy
in the scientific field of Organisation and Management of Non-Industrial Sectors (Public
Administration)

Sofia,
2020

This opinion on the dissertation "Quantitative Methods in Educational Services Management in Secondary Schools of the Republic of Serbia" is in accordance with the requirements of the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff in the D. A. Tsenov Academy of Economics. Alexandra Milutin's dissertation paper is an original, insightful and thorough critical analysis of the status and effectiveness of the management of educational services in secondary schools. It is an interesting and inspiring paper I admire for its structural cohesion, narrative quality and rich factual contents.

The paper comprises: a dissertation thesis of 168 pages including 29 figures and 43 tables; an executive summary of 39 pages and six publications of the doctoral student on the topic of the dissertation research. The documents submitted for review are sufficient in terms of volume and content and the dissertation paper has highly scientific merits I will discuss further on.

The paper has a well-developed structure which explores the aspects of the problem in a logical sequence. Its logical framework and plan of the research greatly contribute to the comprehensive clarification of the topic following its logical sequence of purpose, tasks, constraints, approach and methods, thesis and hypothesis. The theoretical and practical aspects of the research have proven value.

1. Actuality and importance of the theme for the dissertation thesis

The dissertation entitled "Quantitative Methods in Educational Services Management in Secondary Schools of the Republic of Serbia" is an important step in a specific but significant social field which is still not explored enough. This paper first explores the theoretical and normative aspects of the problem in the process of its occurrence and development in the contest of modern theoretical concepts of education. This is what defines its relevance and importance as well as its comparability to European and international standards and values as well the Bulgarian and Serbian experience and traditions.

Based on the premise that compliance to the laws and regulations is paramount for every society and state, and especially for the sector of education, the author focuses on the characteristics of educational services, the existing quality management systems, the marketing aspects of its rationality and effectiveness. Both private and state-owned schools are obliged to carry out their activities in accordance with their competences and in strict compliance with the forms and methods provided for by the legislation in force. The specific requirements of the society regarding their revenue and expenditures in terms of quantitative methods for managing educational services determine the different powers, procedures and activities of these two types of educational institutions. Private schools are highly competitive on the market of educational services and the fact that

they strive to achieve a certain ratio of return on investment poses a huge challenge to the management of the system. The above factors determine the importance of the quantitative research.

The author has rightly chosen to explore this topic because the educational system and its processes could be improved through research, analysis, evaluation and implementation recommendations. The contents of the dissertation thesis is fully consistent with its topic. The doctoral candidate is highly competent in this scientific field. She has extensive knowledge of the problems and combines theoretical knowledge with practical application to explore the various aspects of education management in secondary schools.

2. Scientific contributions and practical importance of the dissertation thesis

The dissertation thesis is well structured and presented in a very good phrasing, style, and discourse logic. It explores in a logical sequence the essential, legal, methodological, managerial, economic and administrative-organizational aspects of the subject.

The general characteristics and features of the dissertation thesis can be summarized as follows:

- **First**, it tackles a very topical and particularly useful scientific and practical problem, which emphatically defines its adequacy and usefulness not only in the present but also with a future perspective;
- **Second**, the study of the current normative issues is scientifically substantiated, innovative and original and proves original and interesting theses;
- **Third**, the author demonstrates extensive knowledge in this scientific field. The dissertation comprises 171 pages of text with 29 figures, 44 tables, graphs, and questionnaires. The literature references comprise 139 sources with 4 applications and declarations of originality. All of these supporting, reference, informative and analytical materials and documents are very well used in justifying the theses and proving the author's hypotheses in the dissertation. The sound scientific knowledge of the author allows her to quote, analyse, and evaluate the positions of other authors with respect and scientific integrity. However, some of these positions should have been stated as footnotes according to the assumed standards;
- **Fourth**, the author has chosen appropriate and effective research methods and makes conclusions based on documented findings and analyses. A critical analysis of the results of the questionnaires used in the annexes is also included.
- **Fifth**, the dissertation, and especially Chapter Three, has indisputable scientific and practical contributions. It is based on an independent scientific and practical research, and the author has six important scientific publications in this field.

Overall, the dissertation presents a logical exploration of the research topic and the resulting conclusions. The author has succeeded in achieving the objectives and tasks set out in the Introduction. **Therefore, we may claim that the goals of the dissertation have been achieved.** The main and auxiliary hypotheses have been proved. The conducted theoretical studies and research confirm the scientific views of the doctoral student. Thus, the dissertation has not only theoretical but also substantially useful practical value. Its results corroborate the author's ideas, opinions, and suggestions as summarized conclusions in each chapter.

The scientific results in dissertation give me good reason to agree with the four contributions with scientific and practical value claimed by the doctoral candidate in terms of their formulation and order in the dissertation and the executive summary as they meet all relevant requirements of the Law on Scientific Degrees and Titles.

The dissertation also has some minor weaknesses and flaws that do not undermine its merits. They are stated in the recommendations and I suggest that the doctoral student discuss the important issues of dual and digital education which are very topical in our country.

3. Conclusion

The dissertation paper "Quantitative Methods in Educational Services Management in Secondary Schools of the Republic of Serbia" of Aleksandra Milutin Penjisevic is a thorough, completed scientific work with significant scientific and practical contributions and meets the requirements for obtaining the educational and scientific degree of Doctor of Philosophy under the Law on Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria. The dissertation shows that the candidate possesses deep theoretical knowledge and skills for independent scientific research.

4. Assessment of the dissertation paper

The qualities of the dissertation paper and the results achieved allow me to give a high positive assessment and propose to the Scientific Jury to confer the educational and scientific degree of Doctor of Philosophy in the scientific field of Organisation and Management of Non-Industrial Sectors (Public Administration) to Aleksandra Milutin Penjisevic.

Sofia,
13 March 2020

Member of the Scientific Jury:
(Prof. Ivan Velichkov, PhD)